शास्त्री प्रथम खण्डस्य कृते साहित्यम्

साहित्य दर्पण:

विभावानां परिचय:

'रत्यादि उद्बोधका: लोके विभावा: काव्यनाट्ययो:'।

ये हि लोके रामादिगत रति हासादीनां उद्बोधकारणानि सीतादयस्ते एव काव्ये नाट्ये च निवेशिता: सन्त: , विभाव्यन्ते आस्वादाङ्कुर प्रादुर्भावयोग्या: क्रियन्ते सामाजिक रत्यादि-भावा एभि: इति विभावा उच्यन्ते। अर्थात ये वास्तवस्वरूपा अति सूक्ष्मरूपेण सामाजिक हृदयेऽवस्थितान् रत्यादीन् स्थायिन: विभावयन्ति = आस्वादयोग्यतां नयन्तीति विभावा: कथ्यन्ते।

स च विभावो द्विविध:- आलम्बनविभाव: उद्दीपन विभावश्च। तत्र आलम्बन विभाव: -

'आलम्बनो नायकादिस्तमालम्ब्य रसोद्गमात्'।

आदि शब्दात् नायिका प्रतिनायिकादय:।

इति

उपेन्द्र झा
2/9/20
सहा० प्रो० साहित्य
रा० उ० सं० महावि०
फुलसेकर, पूर्णियाँ

शास्त्री द्वितीय [illegible] (साहित्यम्)

साहित्य दर्पणः [illegible] परिच्छेदः

प्रश्नः- [illegible] स्मृतिश्च [illegible] ।

उत्तरम् :- [illegible]

[illegible]

किन्तु संस्कारजन्यं ज्ञानं स्मृतिरिति [illegible] संस्कारजन्यत्वात् [illegible] स्मृतिः [illegible] । [illegible] स्मृतिः [illegible] संस्कारजन्यं [illegible] । [illegible] । [illegible] संस्कारजन्यत्वात् स्मृति [illegible] । [illegible] स्मृतिः ।

इति

[illegible]

2/9/20

[illegible]

[illegible]

[illegible]